

„FÉLJÉTEK AZ ISTENT, ÉS NÉKI ADJATOK DICSŐSÉGET!” (Jel. 14:7) SOLI DEO GLORIA!

RADOSTYÁNI SION

A RADOSTYÁNI EGYHÁZ LAPJA * XIII. ÉVFOLYAM 3. SZÁM * 2005. DECEMBER * SZERKESZTI: VÁRADY ZSOLT

A TARTALOMBÓL: Levél az Olvasóhoz – A karácsony * Új parancsolat * Füle Lajos: Imádság
Elmentek és megtalálták * 250 éves a radostyáni anyakönyvezés * J. Gnanabaranam: A kút
Községünk történetéhez – idős Karácsonyi János tanítónk életéről Beszámoló a finnországi útról
Adalékok szűkebb pátriánk földtörténetéhez * Karácsony szent titka * Magyar szemmel
Szoborsors: Wass Albert kálváriája * Wass Albert: Üzenet haza * Hírek, hirdetések
Karácsonyi melléklettel gyermekeinknek

**ÁLDOTT, BÉKÉS KARÁCSONYT KÍVÁNUNK
OLVASÓINKNAK!**

**CSODÁLATOS ÉS DRÁGA ÖRÖKSÉGÜNK
A HEGYEN ÉPÜLT, ŐSI TEMPLOM**

Angelus Silesius (1624-1677.):

BENNED KELL MEGSZÜLETNIE

Krisztus Betlehemben ezerszer megszülethet,
Elkárhazol, ha nem születik meg tebenned.

Levél az Olvasóhoz – A karácsony

Hosszú, nagyon hosszú álomból ébred a magyarság. Bár bizonyos politikai erők igyekeznek visszatartani a felvilágosultság reneszánszát, az lassan lehetetlenné válik. Egyre erősebbek azok a hangok, egyre megalapozottabbak azok a tételek, melyek a magyarság történelmi sorsára utalnak, mely sokkal régebbi, mint maga a honfoglalás. Sajnos a történetírásunk sohasem volt szabad. Népként sem élt szabadon a magyarság a modern történetírás szerint sem. Mohács tragédiája és Buda elvesztése óta sínylődik e nép, melynek történetét nem is a saját nyelvén jegyzik. Nem véletlen, hogy himnuszaink "megbűnhődte már e nép; és maroknyi székely porlik mint a szikla" fájdalom fohászok. Az írásos dokumentumaink a Gesták, latinul írnak rólunk. Mohács után összeomlott az egykor oly büszke magyar állam. "Magyarország fél gallérja a császár tulajdona lett, a másik fele pedig a töröké" írja Nemeskürty István történész. A vesztes dátum tragédiája pedig az volt, hogy megszakadt a folyamatos magyar állami lét. A császárok ugyan ügyeltek arra, hogy magyar királlyá is koronáztassák magukat, de a korona nem volt más, mint jogszerzés a magyar ország és nép birtoklására. A török is megtúrta Erdélyben a látszólag szabad fejedelemséget, kevés közigazgatási szabadsággal is felruházta azt, de a gyeplő a szultán kezében volt ott is. A magyar regnum ellenben megosztott maradt. Történelmünk a császárság írta. A kommunizmusban Moszkva. Csak épp a mi kezünkben nem volt a plajbász. Ezért teltek meg a lexikonjaink (főleg az utóbbi 50 esztendőben) szómagyarázatokkal, értelmezésekkel, melyek mögött szláv eredetet tud a magyar tudomány. Az egyik legjellemzőbb példa a karácsony. Az értelmező szótár szerint, állítja a Magyar Tudományos Akadémia, szláv eredetű szó. A bökkenő az, hogy az orosz szómagyarázatok ismeretlen eredetűnek vélik magát a karácsonyt. Az elmúlt napokban elégszer meghányta, megvetette a magyarság a szó etimológiai eredetét, értelmét stb. A titka a szónak ellenben továbbra is rejtély maradt. Pedig egy nagyon kézzelfogható magyarázat áll előttünk magyarul.

Őseink rovással írtak. A csak mássalhangzót használó eleink, a faragott, rovott betű felé vagy alá tették (punctírozták) a magánhangzót. A legtöbb keleti nyelv ma is így használja. Érzésem szerint a karácsony az egyik legszentebb szavunk, melyet Jézus után ünnepi méltóságba emelhattunk. Szent volt a szó Jézus előtt is. A szent madarunkat, a Turult jelképezte, melyet kerecsennnek hívtunk. Az érdekessége a sólyomnak az, hogy az anyja a leg-hosszabb éjszakájú földi napon repíti fel fiát az ég felé, mert az erős fényben megvakulnának. Kiröppenve ellenben a földi sötétségből felfele, a fény felé száguldanak. Eleink jól megfigyelték őket és felruházták azokkal a lelki tulajdonságokkal, mely a Turulnak kijár. Ahogy a madár a föld sötétségéből a fény felé repül, úgy az Isten a fényből leküldte volt a szent Fiát a sötétségbe karácsonyban. Itt találkozott népünk keblében a fény és a sötét. A megszemélyesített turul a fényre tör, Isten pedig alászáll a fényből a Föld sötétjébe. Népünk pedig csoda leleménnyel illette a korcsomát is, mely ugyanabból a mássalhangzó rendszerből alakult. Az alföldi kocsmák, a pusztai fogadók vasárnapokon helyet adtak az imádságnak is. A pásztorok, akik haza falujukba nem mehettek a nyájjal együtt csak télen, elmentek a legközelebbi korcsomáig, kioltották pipáikat, abbahagyták a káromkodást és imádkoztak. Egy-egy idős írni, olvasni tudó juhász pedig felolvasott az Evangéliumból. Még kis hangvető tornyokat is építettek a kocsmák felett, ahova nagyobb csengettyűt, harangocskát szerelt a fogadós. Ez hívta egybe a pusztáról a pásztorát, a bojtárt. E szavunknak az alapja is az Evangéliumban gyökerezik, hiszen nem volt helyük a vendégfogadó háznál, és szülé gyermekét a barmok istállójában Mária. Mily csodálatos a magyar nyelvünk, mely messze megelőzte a honfoglalást, s melyet keletről hoz(hat?)tak őseink, akiket később a történelem elnevezett szkítáknak, hunoknak. Szkhárosi Horvát András 1547-ben ekként írt:

"Magyar nemzet! Nagy sok jót tön teveled az Isten,
Elkihoza Szittyiából az jó kevér földre
Felültete asztalfőre, minden tisztességre
Pogánságból megfordította az keresztyén hitre".

György Horváth László

AZ ÚJ PARANCSOLAT

János evangéliuma 13:34-35.

Máté evangéliuma 5:17-20., 38-48.

Advent az Úr érkezésére való figyelés különös időszaka. Vizsgáljuk meg magunkat, hogyan készülünk a Vele való találkozásra? Sokak életében van ünnepi sürgés-forgás, semmire rá nem érés, idegesség és kapkodás, hogy minden külsőség meglegyen a mákos bejglitől a töltöttkáposztáig, a villódzó karácsonyfaégtől a legkisebb ajándék becsomagolásáig. Kimerül-e ünnepi készülődésünk, adventi Krisztus-várásunk a külsőségek előállításában, hogy végül mi magunk is kimerülve essünk be az ünnepbe, s utána nagy sóhajtással súlyos köteherként hulljon le a szívünkről minden ünnepi idegeskedés, hogy de jó – ez is elmúlt. Vagy az ünnep valóban ünneppé lesz, mert tudjuk, kit ünnepeünk, ismerjük az ünnepeletet, aki igen fontos helyen áll életünkben, és nemcsak a születése napján. Kicsoda valójában az Ünnepelet, és miért jött e világba a testet öltött Ige, az Isten Szentje, kicsoda a karácsonykor megszületett Jézus Urunk? Akinek a születésével isteni fény ragyogott bele a sötétben tévelygő embervilágba? Kicsoda Jézus Krisztus?

Először: Új törvény adója. A mennyei jóságos Atyával való éltető szövetség pecsétje, záloga... A ti törvényetekben – mondja azoknak a zsidóknak, akik hallgatták – meg van írva. Én pedig azt mondom nektek... Nem vitatkozott a mózesi törvényekkel, nem is akarta azokat eltörölni. Úgy mondja küldetéséről, hogy inkább azért jött, hogy az igazi isteni törvényt betöltse. Ha valaki a mózesi törvény szerinti (ön)igazságában tetszeleg, mint az írástudók és a farizeusok, akkor semmiképpen nem mehet be az Isten országába. A szemet-szemért, fogat-fogért zsidó bosszútörvényt felülírja a szeretet parancsával, még az ellenség szeretetét is igen fontosnak tartva. Hallottátok, hogy megmondattott a régieknek, ezzel szemben én azt mondom. Új parancsolatot adott. A szeretet parancsát. Jézus Urunk tanítása a szeretetről szól. A szerető és gondviselő mennyei Atya benne mutatta meg, hogy emberként, földi életünket élve ez mit jelent. Áldozatos szeretetet. Samaritánusi irgalmas szeretetet, mely megszégyeníti a zsidó papság, farizeusok és írástudók képmutató, embertelen parancsok mögé bűvő lelkületét. De a jézusi példa sokszor bennünket is megszégyeníthetett már. Ha a szükséges jót nem tettük meg. Egy éve történt: megszállt országrészeinkben élő magyar testvéreinkért kinyújthattuk volna segítő kezünket. Ehelyett elhitték velünk a hazugságokat, s elhitte a nép. Megtagadtuk őket és szembe köptük magunkat. Nem a szívünkre hallgattunk, nem a szeretet parancsa vezette a magyar szívet. Jézus Urunk azonban a szeretet parancsát adta nekünk: Úgy szeressétek egymást, mint én szerettelek titeket. Erről ismeri meg a világ, hogy az én tanítványaim vagytok.

Másodszor: Jézus Urunk a bennünket tanítvánná tevő Úr. A betlehemi csillag fénye életünk minden napján és útján vezérünk kell, hogy legyen. Nem veszhet el a fénye az életünkből. Akkor végünk lenne. A Világ Világosságának útján járva többé már nem járhatunk sötétben, szeretet nélkül, szívünk gonosz tehetetlenségében. Mi az ő tanítványai vagyunk. Nem a külsőségek gyakorlásában, hanem az őt meglátó szív tisztaságában, egymás odaadó, áldozatos szeretetében.

Ha valaki megértette az új parancsolatot – életet nyert. S aki életet nyert, annak élete többé nem külsőségekben hivaikodik, hanem karácsony örök, szent titka valósággá testesül mindennapjaiban; annak lesz áldott adventje, boldog karácsonya, szeretteljes új élete. Amen.

V. Zs.

Dicsőséges Urunk, Jézus Krisztus! „Karácsony int felénk megint...”, és a szívünkben elsüllyedt harangok, felejtett igék zengenek, mert múlik a sötétség. Hála neked, hogy világosságod ismét átjárja a szívünket és környezetünket. Add meg nekünk, hogy végre 365 napos karácsonyunk legyen: naponta jelenléted fényében és örömeiben élhessünk. Amen. (Füle Lajos)

Elmentek és megtalálták

**„Elmentek tehát sietve és megtalálták Máriát, Józsefet
és a jászolban fekvő kisgyermeket.”**

Lukács 2:16.

Ritkábban idézzük Lukács evangéliumának második részéből ezt a félverset. Karácsony fénye, a betlehemi csillag ragyogása, az angyalkórus, a földön túli titok varázsa árnyékba takarja az emberi választ, a pásztorok útját.

A pusztába kiáltó szó még visszhangot sem vet: ahhoz hegyek, völgyek kellene. Az Örökkévalót magasztaló ének, a világon végigharsogó karácsonyi evangélium:

„Dicsőség a magasságban Istennek, a földön békesség, s az emberekhez jóakarát” – a világűrben visszhang nélkül marad. A föld légkörében, az emberi léptékben, a lélektől lélekig tartó kapcsolatban választ vár és választ kap.

Elmentek a pásztorok. Örök, visszatérő témája a karácsonyi pásztorjátékoknak, hogy vajon maradt-e valaki a nyájjal? Hiszen az örséget, a nyájnak oltalmazását pillanatra sem lehet felfüggeszteni! A bibliai üzenet számára a főirány a fontos. Elmentek, bár kihuny a fény. A mennyei dicsőség különleges villódzása eltűnt. Az éjszakában egyedül a betlehemi csillag szokatlan fénye maradt. Bármilyen különleges volt is, lehetett is ez az éji jelenség: mennyei jel volt az, s nem földi útmutatás. Éppen ezért fontos Lukács evangélista tudósítása arról, hogy a pásztorok elmentek.

Szívemből kívánom a keresők talán tétova útra kelését, és a megtalálók semmihez nem hasonlítható belső karácsonyi örömét!

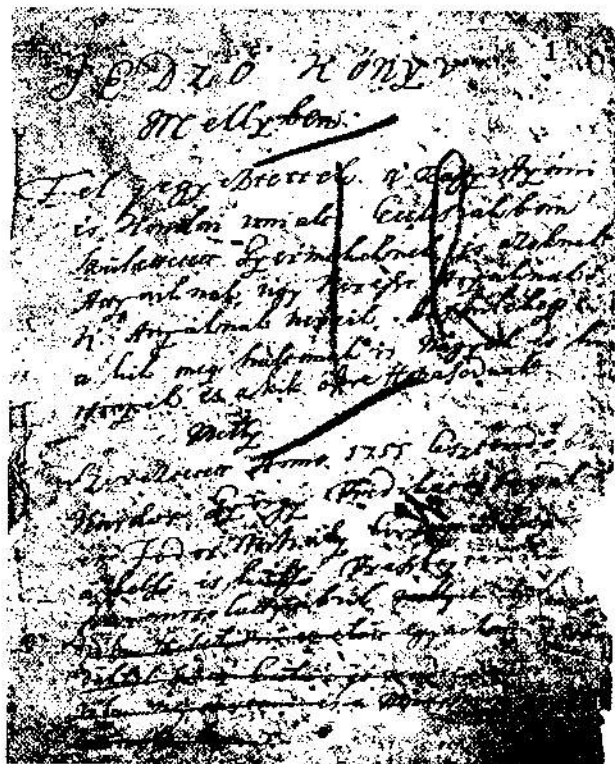

Elindultak a sötétben és nem tévedtek el: odataláltak. Sőt, valami többről értesülünk: „és megtalálták”! Mennyei elindulás, mennyei botorkálás, mennyei bizonytalanság volt és van az életünkben, és milyen kevés megtalálás! Pedig a kettő együtt jelenti a jó eredményt: elindultak és megtalálták.

Szívemből kívánom ezt a boldog karácsonyi útra kelést és a boldog karácsonyi megérkezést. A megérkezést az elfeledett szülőkhöz, az elhagyott házastársakhoz, a kitagadott gyermekekhez. A megérkezést az elfelejtett templomba, a talán megtagadott Krisztushoz, az elhagyott úrasztalához...

dr. Márkus Mihály dunántúli püspök

250 éves a radostyáni anyakönyvezés

JEDZŐ KÖNYV

Meltyben Fel jegyeztettek a Radostyáni és Kondai unialt Ecclesiákban Születtetett Gyermekeknek és azoknak Atyáknak, úgy Kereszt Atyáknak és K. Anyáknak neveik. hasonlókép a kik meg hóltanak is nagyok és kitsinyek és akik öszve Hazasodnak. Melly szereztetett Anno 1755 Esztendőben Kardos György Prédikátorságában és Fodor Mihály Curatorságában a belső és külső Presbiterium parantsolattyából ...

Milyen sok mindenről beszélnek anyakönyveink megsárgult lapjain a bejegyzések. Nevek, előttünk jártak, mind-mind egy-egy emberi élet földi nyoma. 250 éve folyamatosan jegyzik őket itt Radostyánban. Kik születtek, házasodtak s költöztek el ez árnyékvilágból. Minden név mögött ott kell látnunk az emberi sors küzdelmeit, örömet vagy bánatot. Neveik hús-vér emberek emlék-fosztlányai régi prédikátorok kezevonásaiként. Ők a régvolt idők kemény munkával verejtékezett, kérgessé dolgozott kezű, napcserezette bőrű magyarjai, az évszázadok dolgos, nemzetmegtartói, temlomépítő, haranglábállító Isten-népe, ők, akik a földi vándorutat rég befejezték, ők, kiktől e mai nép dédapái, dédanyái sarjadtak, akik története a mai radostyániakban, bennetek folytatódik. Róluk beszélnek a megsárgult lapok fakuló bejegyzései.

V. Zs.

Johnson Gnanabaranam: A kút

(Olvasandó hozzá: Máté evangéliuma 10. rész 42. vers)

„Miért kell segítenem a felebarátomon?” – kérdeztem tanítómat. „Mindnyájan Isten teremtményei vagyunk. Egyik ember segítsen a másikon.” – válaszolta. „Az emberek ezrei éheznek; mit tehetek én egymagam ebben a nagy nyomorúságban?” – feleltem. Tanítóm erre ezt mondta: „Egyszer hosszú ideig nem esett az eső. A zöld mezők megbarnultak, kiszáradtak. A bimbók lehulltak, mielőtt még kinyíltak volna. A folyók medrében nem volt víz, csak homok. Csupán egy kis kútnak volt még vize. Így kiáltott: „Nem tudok annyi vizet adni, mint a monszun-eső, de amim van, azt szívesen odaadom.” – „Tégy úgy, mint ez a kedves kis kút. Azt a keveset, amit megtehetsz, tedd meg hamar.”

KÖZSÉGÜNK TÖRTÉNETÉHEZ – IDŐS KARÁCSONYI JÁNOS ÉLETÉRŐL

Valamikor a lelkész és a tanító személye meghatározta egy településnek közösségi életét. Karácsonyi számunkban néhai idős Karácsonyi Jánosról emlékezünk, menyének, dr. Karácsonyi Jánosnének az írásával.

Mikor először találkoztam vele 1947 őszén, első látásra szigorú, szófukar embernek látszott. Külsőre is szikár, lassú mozgású ember volt, de később megismerve láttam, hogy a külső réteg meleg szívet takar.

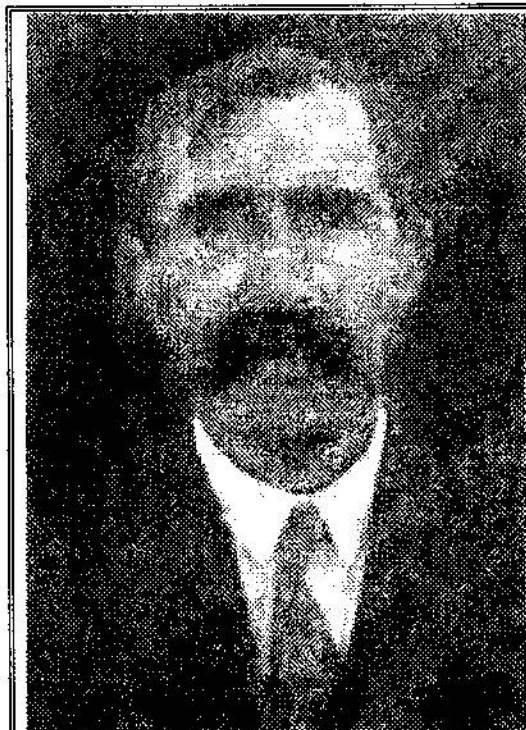
Ősei erdélyi nemesek voltak, az okiratok szerint a nemességszerző mogyorósi Karátson Mihály 1591-ben. A család ezen ága kálvinista hitre tért. Elveszítve erdélyi birtokait Zemplén megyében, Erdőbényén telepedett le a család valamikor 1680 és 1768 között. Ugyanis 1768-ból való egy útlevél, amelyet azért kért Karátson János, hogy fiával együtt Erdélybe utazhasson barátai meglátogatására. Az útlevélben, amelyet Sátoraljaújhelyen adtak ki, az áll, hogy az illetékesek engedjék szabadon utazni, vámot vagy hidpénzt nem kell fizetnie, mivel nemes ember. Ehhez a nemességét igazolnia kellett. A család birtokában van egy Mária Terézia által kiadott írás 1776-ból, melyben megparancsolja, hogy Johannes Karátsonnak adják vissza birtokait, melyet a királynak tett szolgálataiért kapott az őseitől. Ezek voltak: Mogyorós, Tordátfalva, Bögöz, Agyag-falva, Dobófalva és Székelyudvarhelyen lévő kúriája.

Megbízható adataink már csak arról a Karátson Jánosról vannak, aki 1829-ben született Erdőbényén, s feleségül vette Pethő Esztert, aki 1837-ben született. Ebben a földművelő, református családban született 1870-ben János fiuk, a későbbi idős Karácsonyi János kántortanító. Érdekes, hogy a név ekkor egyszerűsödik Karácsonyira, az okát nem tudjuk.

A fiú, Karácsonyi János elvégzi Sárospatakon a tanítóképzőt, és 1893-tól 1896-ig Dédesen tanít. 1895-ben megházasodik, feleségül veszi murányi Tóth Gizellát, murányi Tóth István sajókazinczi református lelkész lányát. Gizella szülei korán elhaltak, így ő Ilona nővérénél élt Visnyón, ahol Ilona férje, Mató János tanított.

1896-ban költözik Karácsonyi János feleségével Radostyánba, ahol kántortanítónak választották. Itt 40 évig tanított, 1936-ig. A szolgálati bizonyítványa szerint kántortanítói munkáját kiválóan végezte. A bizonyítványt Tussay János református lelkész, iskolaszéki elnök állította ki.

A régi egyházi iskolákra jellemző volt: egy falu, egy iskola, egy tanító. A hat osztályba 1936-ban 82 tanuló járt. Az iskolát az egyház tartotta fenn, de a szülők is hozzájárultak, hiszen a tüzelőt a gyerekek hozták. Az állam is pótolta meghatározott összeget a tanító fizetéséhez, ezen kívül Radostyánban a tanítónak 14 hold föld használata járt, párbért kapott minden csaldától. Szerződésben rögzítették, hány véka búzát, árpát vagy kukoricát kellett fizetni, továbbá

**Idős Karácsonyi (Karátson) János
radostyáni kántortanító**

Született 1870. október 26-án Erdőbényén Karátson János és Pethő Eszter református vallású szülőtől. 1893-tól 1896-ig Dédesen működött. 1895. december 10-én kötött házasságot mutanya Tóth Gizellával (murányi) Tóth István református lelkész és Illyés Karolina leányával. 1896. szeptember 1-én költöztek Radostyánba. 40 esztendőn keresztül tanítója volt a radostyáni népnek. Nyugdíjbavonulása után fia, ugyancsak János, majd menyje követte levatalában. 1954. január 4-én, 84 éves korában halt meg, felesége két évvel később. 1956. január 1-én, 83 éves korában. Munkettőjük porai a radostyáni sírkertben nyugosznak.

mustpénzt, és egész évi tüzelőt, amit be is hordtak és fel is vágtak. Disznót minden évben vág-
tak, néha kettőt is, fejőstehenet is tartottak. Idős

Karácsonyi Jánosnak szolgálati ideje végén már 500 pengő fizetése volt, a hetedik fi-
zetési osztályba került, ami akkor ritkaság volt. Hozzá kell tenni, hogy nyugdíjazáskor nem száza-
lékot, hanem az egész fizetését kapta nyugdíjul. Az államosításkor azzal indokolták a természetben
való fizetés megszüntetését, hogy függő viszonyt teremt a tanító és a szülők között. Viszont az inf-
láció alatt nem veszített az értékéből, mint a pénz. Az is érdekes, hogy a szülők és a gyerekek régen
sokkal jobban tisztelték előljáróikat, mint manapság.

A tanítás egész nap tartott. Dél előtt a hat osztály összevontan tanult, délután jártak az
ismétlősök. Órarendre nem volt szükség, mert minden tantárgynak megvolt a napja. Hétfőn
mind a hat osztályban hittan volt, kedden számtan, következő napon földrajz, természetrajz stb.
Minden gyermek tudta, milyen tantárgyból készüljön. A tanító minden gyermektől számon kér-
te a leckét, a tankönyvben lévő szöveget meg kellett tanulni. Aki legszebben felelt, az első
padba ült, de ha a másik jobban tudta a leckét, helyet cseréltek. Nagy szégyen volt, ha valaki
hátrább került. Minden reggel templomba mentek, csak azután kezdték meg a tanulást. Aki pe-
dig nem hallgatott a szóra, bizony ki is kapott a görcsös bottal, ami még most is megvan. Le-
gendás volt a radostyáni tanulók szép írása. A mondatokat a tanító írta a táblára, és diktálta a
kézmozdulatokat. A gyermekeknek ugyanolyan ütemben kellett írni a füzetben. A diktálás,
nem lehetett tudni hol, egyszer csak abbamaradt. Ekkor a tanító végigjárta az osztályt, s meg-
nézte, hogy a tanulók ott hagyták-e abba az írást, ahol ő. Ha előre szaladt, vagy elmaradt, fi-
gyelmeztette vagy tenyereszt kapott. Év végén összefűzte a lapokat, amit a gyerekek bemutatás-
ra írtak, és a legszebbek előre, a rosszabbak hátra kerültek. Még most is megvan az a füzet, a
gyermekek aláírásával. A betűk jobbra dőlnek, és egyformák, mint a gyöngyszemek.

Társadalmi munka ekkor is volt. Apósom megszervezte a négyszólamú énekkart. Na-
gyon jó hanganyaggal rendelkezett az énekkar vagy kórus. Református egyházi énekeket taní-
tott, főleg temetési énekeket. Híre is ment a megyében, és ha tanító vagy lelkész halt meg,
meghívták őket, hogy énekükkel szebbé tegyék a szertartást. Óriási munkával minden kórus-
tagnak lekottázta az énekeket és beköttette. A karnagynak is készült egy, amibe minden szólam
le volt kottázva. Nem véletlen, hogy ő ennyit foglalkozott a kórossal, nagyon tehetséges orgo-
nista volt, még diákkorában kitűnt szép játékával, és a sárospataki templomban is sokszor játszott.

Szerette az irodalmat is. Beköttette Gárdonyi Géza cikkeit, amit összegyűjtött, mert ek-
kor jelentek meg folyamatosan az újságban. Nagyon szerette Vas Gereben írásait, egy-egy kö-
tetet háromszor is elolvasott. Megjegyezte ugyanis a könyv első lapján egy vonással, hányszor
olvasta el. Kis füzetbe beírta azokat a vicceket, amiket jónak ítélt. De találtam kimásolva szép
költeményeket is. Nagyon szerette Tompa Mihály versét, az „Új Simeon”-t. 77 éves korában az
első sortól az utolsóig hibátlanul elmondta ezt a verset. Úgy látszik, idős korában őt is foglal-
koztatta a halál gondolata. Szellemi frissességét haláláig megőrizte.

Már nyugdíjas korában érte az a megtiszteltetés, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanítóegyesü-
letének Elnöksége 1940. évben tartott 50 éves jubiláris díszközgyűlésén, tisztelete és szeretete
jeléül az egyesület tiszteletbeli tagjává választotta. Az oklevelet aláírta Nyitrai Jenő, a Vas- és
Acélgyár tanítója, mint az egyesület elnöke.

Ha végig gondolom a tevékenységét, sorsát, megtalálom azokat a tulajdonságokat, amit
őseitől örökölt, a vallás szeretetét, hiszen megszenvedett érte a család, és a hazaszeretetet, s a
mindkettőhöz való hűséget. De megtalálom azokat is, melyeket paraszt szüleitől kapott, a sze-
rénységet, puritánságot, a mértékletességet, a kitartást, a pontos munkát, a végtelen becsületes-
séget. Valóban „lámpás volt ő” – ahogyan Svingor Jenő tiszteletes úr mondotta gyászbeszéd-
ében – „amelynek fényét alig vesszük észre, ha világosság van, de nélkülözhetetlen kivezető
áldás a sötétségben”.

Dr. Karácsonyi Jánosnéval, községünk nyugalmazott tanítónőjével együtt mi is őrizzük
Radostyán 40 éven át volt hú tanítójának, az ő apósának áldott emlékét!

BESZÁMOLÓ A FINNORSZÁGI ÚTRÓL

Az utolsó nyári napjaink a Lévy énekkarosaiként egy sokkal boldogabb készülődés jegyében zajlottak. A felkészülés Fonyban megszervezett kórustáborban zajlott augusztus 22-től 27-ig. Egy hosszú út állt előttünk, amire már annyi ideje vártunk: Finnország. Egy finn kórus meghívott bennünket, hogy töltsünk néhány napot városukban: Hämeenlinnában. Hosszú szervezés után augusztus 30-án kedd este hosszú búcsúzkodás után végre elindultunk hozzájuk.

Telipakolt buszunkkal átdöcögünk Szlovákián majd a hatalmas Lengyel-alföldön. E hosszú utazás után megérkeztünk Litvánia fővárosába, Vilniusba, ahol egy éjszakát töltöttünk. Másnap folytattuk utunkat Lettország és Észtország következett. Legnagyobb élményt Észtország fővárosa Tallin jelentette. A tengerparton fekvő főváros csodaszép, hatalmas templomai évszázados nyugalmat árasztó utcái lenyűgözőek. Tallinból a Melodia nevű komppal keltünk át a Balti-tengeren. Megérkeztünk Finnország fővárosába, Helsinkibe, ahonnan már csak két órára volt végső úti célunk Hämeenlinna. Itt először a Városházán fogadtak minket. Otlétünket Ismo nevű karnagy szervezte, s énekkarának tagjainál szállásoltak el minket. Mi hárman voltunk egy családnál és bizony izgultunk is egy kicsit de rájöttünk aggodalomra semmi okunk nem volt. Csodálatos vendéglátók voltak. Az apa sebészorvos az anya pedig óvónő. Három lányuk volt. Íris lányukkal bőséges vacsora után vásárolni majd sétálni mentünk. A város tele van tiszta parkokkal és tavakkal, ezért is nevezik „ezer tó országának”. Finnországra jellemző két jelző: tisztaság és természetesség.

Második nap Tamperébe látogattunk el. Területének kétharmada víz, egynegyede park, s csak a maradék beépített rész. Többségünk az időt a vidámparkban töltötte és bár sok euróval szegényebben, de nagyon jókedvűen szálltunk fel a buszra. Vasárnap már sokkal komolyabb dolgokra kellett összpontosítanunk: délelőtt egy elbűvölő kis középkori templomban énekelünk és részt vettünk egy evangélikus istentiszteleten, ahol úrvacsorát is vettünk. A központi templomban a nagy koncertünk jött, ahol izgultunk egy kicsit, hiszen a finn himnusz zeneszerzőjének, Sibeliusnak a szülővárosában léptünk fel, ahol minden helyi újságban jelentek meg a rólunk szóló cikkek. A koncert a jelek szerint jól sikerült: a közönségtől finn darabjaink kapták a legnagyobb tapsot, bár nem biztos, hogy kiejtésünk nagyon hasonlított az eredetihez. Este aztán egy hatalmas finn-magyar barátságjegyében szerveződött buli következett. Az erdő közepén, tóparton álló nyaralóba hívtak meg bennünket a helyiek. Késő éjszakáig tartott a palacsinta- és kolbászsütés, csónakázás. A finn kis kórus nagy örömünkre magyar népdal feldolgozásokat énekelt. A bátrak igazi finn módjára vezették le feszültségüket receptje egyszerű: kb. 15 perc a szaunában, aztán villámgyors futás a hideg tóba, üvöltözés a tizenvalahány fokos vízben, aztán ki a partra és irány újra a szauna...

Hétfőn a helyi gimnáziumban léptünk fel, ahol könnyedebb darabokat és népdalokat énekelünk. A finnek nyelvoktatása nagyon jó: 15-16 évesen már kiválóan beszéltek angolul, de a piaci eladók és még a parkőrök is. Délután még megnéztük a Lear-királyt, amit gyermekek adtak elő, majd egy részünk a búcsú este programjaként hoki meccsre ment. A mérkőzést Hämeenlinna nyerte meg Tamperével szemben. A törött ütők, levert sisakok, bíróval üvöltöző játékosok láttán mi is megtapasztalhattuk, hogy milyen brutális játék a finn nemzeti sport.

Az utolsó reggel szomorú volt, mint minden nyaralás vége: megszerettük kedves vendéglátóinkat, akik a kerti parti szervezésétől kezdve a bevásárló körutakon át a búcsú ajándékokig rengeteg dologgal próbálták még szebbé tenni otlétünket. Rossz volt otthagynunk azt a nyugalmat, csupa tó és csupa park városát. Mégsem voltunk szomorúak, hiszen majdnem egy napot tölthettünk el Helsinkiben az elegáns, impozáns épületekkel teli fővárosban. A Romantika nevű fantasztikus luxushajó, amivel tovább folytattuk utunkat. Hatalmas élmény volt bejárni a nyolcszintes, csillogó-villogó óriást, amely széleseben szelte a tengert. Tallinból a lett fővárosba, Rigába buszoztunk, ahol városnézés volt. Innen, pedig Vilniusba, ahol szintén megtekintettük esti fényében pompázó litván fővárost, majd másnap reggeltől természetesen pár perc pihenőt beiktatva, alig álltunk már meg hazánkig. Az utolsó napokra legtöbben elköltötték

pénzüket, szóval a hazaút a maradék szendvicsek utáni kutatás és kéregetés jegyében telt. Hosszú utazás után végre szombat hajnalban megérkeztünk a mi egyetlen Magyarországra, ami nekem már nagyon hiányzott. És bizony bárki is kimegy külföldre tele lesz önbizalommal, azaz érzés mindig ott lesz szívében, hogy magyarok vagyunk egy hatalmas gazdag történelemmel a hátunk mögött egyetlen ország, amely befogadott szívébe. Hála és köszönet Kormány Attila tanár úrnak, aki megszervezte nekünk ezt az utat és nagyon sokat dolgozott azért, hogy kiállhassunk a finn közönség elé. Köszönettel tartozunk Borbély Enikő néninek, aki tanár úr munkáját segítette és Ismonak a finn karnagynak. Jövőre ők látogatnak el hozzánk. Addig is ez az a két szó, amit ottlétünk alatt mindannyian megtanultunk: Kiitos Suomi, azaz köszönet, Finnország!

Kuttor Diána, Miskolci Lévy József Református Gimnázium

ADALÉKOK SZÜKEBB PÁTRIÁNK FÖLDTÖRTÉNETÉHEZ

(A világhálón olvastuk)

A Pitypalatty-völgy Borsod-Abaúj-Zemplén-megyében, a Bükk hegység északi hegyláb felszínén terül el. A közelben fekvő Varbó, Parasznya, Kondó, Radostyán a Varbói-medence települései. A medence a Harica-patak völgyében, a tulajdonképpeni Pitypalatty-völgyben folytatódik tovább É-ÉK-i irányban, ahol a Nyögő-patak torkolata után Sajólászlófalva, Sajókápolna települések fekszenek - a Harica-patak bal partján.

A Bükkhát legjellemzőbb felszínalkotó képződménye a miocén korban létrejött sekélytengeri-tengerparti környezetben lerakódott homokos, iszapos, helyenként kavicsos rétegsorok, és az ezt áttörő, illetve ebbe települt vulkáni képződmények sorozatai.

A miocénben bekövetkezett három jelentősebb tenger-előrenyomulás (kárpáti, bádeni, szarmata) során lerakódott üledékek fontos szerepet játszottak a szűkebb és a tágabb környezet kialakításában. A felszíni feltárások, a fúrások, és a szénbányákban fellelt őslénytani leletek egész sora tanúskodik arról, hogy a miocén során lezajlott jelentős tenger-előrenyomulás, az ennek során lezajlott lagúnaképződés, mocsarasodás, majd a lagúnabefulladás, a benne felhalmozódott szerves anyagok betemetődése, minden alkalommal egy-egy széntelep kifejlődését eredményezték. A telepeket alkotó rétegek száma és vastagsága változó. A XVIII. században felfedezett borsodi és hevesi széntelegek művelése során hamar felismerték e rétegek ismétlődését.

A miocén tengerparti környezetben a tengerparti hullámverés által összemossott kagylóhéjakból önálló rétegek, ún. "Ostrea-padok" is kialakultak, helyenként 1-2 m-es vastagságban. Legjobb feltárásaikban (pl. a sajólászlófalvi templomdomb feletti erdészeti út bevágása, a radostyáni templomdomb útbevágása) ép példányaik kiválóan gyűjthetők.

Radostyán az 1800-as évek második felében még Parasznyától különálló település volt. Mára a házak és a településhatárok összeértek. Radostyánban található Borsod megye egyik legszebb fából készült haranglába. A harangláb melletti románkori templom mellől gyönyörű kilátás nyílik a falura és a völgyre.

Barati Sándor

Várady Zsolt: Karácsony szent titka

Isteni titok szent éjszakája,
Csillagfény s pásztorok hódolása.
Lélekben Bethlehembe eljöttünk,
Az örök Ige testté lett
s lakozék közöttünk.

Végtelen szeretet árad ma ránk,
A Megváltót küldte égi Atyánk,
Hogy dicsőségét vígan zenghessük,
Örök üdvösségünk egymást
szeretve megnyerjük.

Dicsőség légyen ezért Istennek,
Ki jóságos szent Ura mindennek.
Krisztus megszületett ma értünk,
Az örök Ige eljött, hogy
lakozék mibennünk.

MAGYAR SZEMMEL SZOBORSORS

Wass Albert kálváriája

Nincs irigylésre méltó sorsa a szobroknak. Jeleznem kell, hogy nemcsak a legjobbaknak, hanem sokszor a leghitványabbaknak is állítanak azokat. Említem Sztálint, Rákosit, Kun Bélát. Azután jön egy igazságosabb időszak, és a rosszak szobrát ledöntik, meggyalázzák. Így nyugodtan beszélhetünk az emlékművek kálváriájáról is. Wass Albert szobrainak ebből kijutott, és kijut bőven. Mert Wass Albert, az író, szoborrá merevült a magyar történelemben. Sokan nem ismerik Wass gróf szobrainak a kálváriáját. Az erdélyi író végigszenvetde a 20. századot, mely a magyarság számára tragédiákkal volt teletűzdelve. Magyarországot feldarabolta Trianon, két vesztes világháború, a kommunizmus kényszere, melyet az 56-os forradalom vérszínűvé tett. Mindez az egyik legtermékenyebb írónk lelkét magával ragadta. De ki is volt Wass Albert, az az író, akinek könyvei közkézen forognak, de akit még ma sem rehabilitált a mindenkori vezető hatalom?

Gróf Wass Albert 1908-ban született az erdélyi Mezőségen (Válaszúton). Tanulmányait Kolozsváron, később Debrecenben folytatta, ahol a Mezőgazdasági Akadémián szerzett diplomát. A természetszeretete és tisztelete minden művében, a cselekmény mellett a legfontosabb ábrázolási mód. Regényei, melyek igaz történetek az elmúlt századot tükrözik, annak minden magyar nyomorúságával, fájdalmával együtt. A háborúban Észak-Erdély visszakerült az Anyaországához. Román és magyar részről is atrocitások, harcok dúltak. Koholt vádak alapján Wass Albertet háborús bűnösnek nyilvánította a román hatóság, melyet a magyar kommunista politikusok is aláírtak. Ezalól még ma sem mentették fel az egyik legjobb magyar írónkat, aki a szakvélemény szerint megérdemli a Nobel-irodalmi díjat. A rendszerváltás után, 1996-ban, az Amerikában élő írónk szeretett volna Magyarországra hazatérni. Ellenben az akkori belügyminiszter, Kuncze Gábor állampolgársági - és nyelvvizsgálóhoz kötötte hazatérésének a feltételét. Az író a nyugati magyarság szellemi vezetője volt és édesanyanyelvünket akadémiai szinten művelte. Természetesen nem volt hajlandó ilyen irányú vizsgát tenni avatatlan politikusok előtt. Így nem térhetett haza az az ember, akinek a nyelve, hite, és kitartása nemcsak önmagát, hanem az emigráció magyarságát is megőrizte. 1998-ban halt meg Floridában. A hivatalos román és magyar kormány ma sem engedélyezi Wass Albert szobrok kihelyezését és felállítását köztereken, még mindig fenntartva az író háborús bűnös státuszát. Részt vett a háborúban, de minden vérontás természetszerűleg messze állt tőle, és fegyvert sem sűtött el ellenséges katonára. De gróf volt, szellemi ember, akit a kommunisták megpecsételtek. Ezt a pecsétet viseli ma is magán az emléke a hatalom volt tulajdonosaiban. Ellenben a magyar nép másként véli a sorsát. Szobrokat emelnek Neki a civil szervezetek, a polgárok. Ez történt a Pest megyei Verőcén is december 5.-én. E napon emlékeztünk a határon túli testvéreink magyar állampolgárságáról szóló egy évvel ezelőtti sikertelen népszavazásra. Tízezres tömeg jelent meg ott, néma gyásznappá nyilvánítva dec. 5-ét. Verőcéről a Magyar Parlament elé vonultunk, ahol úgyszintén megemlékeztünk a gyászos, a magyar testvéreinket elutasító népszavazásról.

Kardos Katalin és György Horváth László

WASS ALBERT: ÜZENET HAZA

Üzenem az otthoni hegyeknek:
a csillagok járása változó.
És törvényei vannak a szeleknek,
esőnek, hónak, fellegeknek
és nincsen ború, örökkévaló.
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

Üzenem a földnek: csak teremjen,
ha sáska rágja is le a vetést.
Ha vakond túrja is a gyökeret.
A világ fölött öröködik a Rend
s nem vész magja a nemes gabonának,
de híre sem lesz egykor a csalánnak;
az idő lemarja a gyomokat.
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

Üzenem az erdőnek: ne féljen,
ha csattog is a baltások hada.
Mert erősebb a baltánál a fa
s a vérző csonkból virradó tavaszra
új erdő sarjad győzedelmesen.
S még mindig lesznek fák, mikor a rozsdá
a gyilkos vasat rég felfalta már
s a sújtó kéz is szent jóvátétellel
hasznos anyaggá vált a föld alatt...
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

Üzenem a háznak, mely fölnevelt:
ha egyenlővé tesz is a földdel,
nemzedékek őrváltásain
jönnek majd boldog építők
és kiássák a fundamentumot
s az erkölcs ősi, hófehér kővére
emelnek falat, tetőt, templomot.

Jön ezer új Kőműves Kelemen,
ki nem hamuval és nem embervérrel
köti meg a békesség falát,
de szenteltvízzel és búzakenyérrel
és épít régi kőből új hazát.

Üzenem a háznak, mely fölnevelt:
a fundamentum Istentől való
és Istentől való az akarat,
mely újra építi a falakat.
A víz szalad, de a kő marad,
a kő marad.

És üzenem a volt barátaimnak,
kik megtagadják ma a nevemet:
ha fordul egyet újra a kerék,
én akkor is a barátjok leszek
és nem lesz bosszú, gyűlölet, harag.
Kezet nyújtunk egymásnak és meggyünk
és leszünk Egy Cél és Egy Akarat:
a víz szalad, de a kő marad,
a kő marad.

És üzenem mindenkinek,
testvérnek, rokonnak, idegennek,
gonosznak, jónak, hűségeseznek és alávalónak,
annak, akit a fájás űz és annak,
kinek kezéhez vércseppek tapadnak:
vigyázzatok és imádkozzatok!
Valahol fönt a magos ég alatt
mozdulnak már lassan a csillagok
s a víz szalad és csak a kő marad,
a kő marad.

Maradnak az igazak és jók.
A tiszták és a békességesek.
Erdők, hegyek, tavak és emberek.
Jól gondolja meg, ki mit cselekszik!
Likasztják már az égben fönt a rostát
s a csillagok tengelyét olajozzák
szorgalmas angyalok.
És léssen csillagfordulás megint
és miként hirdeti a Biblia:
megméretik az embernek fia
s ki mint vetett, azonképpen arat.
Mert elfut a víz és csak a kő marad,
de a kő marad.

(Bajorerdő, 1948.)

HÍREK, HIRDETÉSEK

Karácsony hetében minden nap délután **4 órakor** kezdődik az istentisztelet. Szombaton, karácsony szentestjén a templomban, a többi napon a gyülekezeti házban.

Karácsony I. napján a délelőtti istentiszteleten **úrvacsoraosztás** és az újonnan megválasztott presbitérium tagjainak, a kurátornak, a presbitereknek és a pótpresbitereknek az **eskütétele** lesz a templomban.

Karácsony I. napján délután, II. napján délelőtt és délután a gyülekezeti teremben lesznek az istentiszteletek, amikor a legátus hirdeti az igét. A délelőtti istentiszteletek **10 órakor**, a délutániak **3 órakor** kezdődnek.

Karácsonyi legátusunk **Pál László III. éves debreceni teológus** lesz. A diáknak szánt adományokat konfirmandus gyermekek gyűjtik majd a községben.

December és január hónapokban a csütörtöki bibliaóra délután **4 órakor** kezdődik.

A november 20-án tartott egyházközségi presbitériumválasztó közgyűlés kurátorrá választotta: **Szönyi Gábort**, presbiterekké: **Demeter Csabát**, **Gyöngyösi Istvánt**, **Kardos Katalint**, ifj. **Kuttor Lászlót**, **Rácz Jánosnét**, pótpresbiterekké: **Hausel Pálnét**, **Papp Józsefet** és **Sarkadi Istvánt**. Isten adjon nekik erőt, hitet, reménységet és szeretetet hivatásuk betöltésében és egész életükben.

December 1-én eltemették **Szabó Imréné Juhász Piroska 68** évét élt, volt kazincbarcikai lakos asszonytestvérünket.

December 14-én temették el **G. Lukács Barna** **sajószentpéter-bányai presbitert** Sajószentpéteren. Isten vigasztaló kegyelme gyógyítsa a gyászoló lelkeket.

Keresztelő, esküvő az utóbbi hónapokban nem volt.

Egyházközségünk **alapítványának**, a „Radostyán 1762-es évi harangtornyáért” alapítványnak a **kuratóriuma november 29-én ülésezett**. A kuratórium eddigi elnöke, **Várady József** kondói lelkipásztor **beszámolt** az alapítvány **10 évi működéséről**, s **felmentését kérte** elnöki tiszteből és kuratóriumi tagságából. A kuratórium tagjai a kérést tudomásul véve a felmentést megadták az eddigi elnöknek. A megüresedett **elnöki tisztre megválasztották Sarkadi István pótpresbitert**.

December 31-ig **Simon Istvánné** testvérünknel is be lehet fizetni az egyházfenntartói járulékokat, erre az évre **3.500.-/fő** minimális összegben. **Január 1-től** az egyházfenntartói járulék és egyéb befizetéseket a **lelkészi hivatalban** lehet tenni.

December 18-án 4 órakor szép adventi hangverse-

nyen vehettünk részt népes gyülekezetben a templomban. Körülbelül 110-en voltunk a kazincbarcikai gimnázium **Bach Kamarakórusának** tagjaival. **Vezényelt: Vágó Zoltán tanár.**

December 19-én, hétfőn a **sajólászlófalvi Kuckó Óvoda** nagycsoportosai örvendeztettek meg bennünket **betlehemes játékkal** a gyülekezeti házban.

Könyvajánló: Borbély János **sajószentpéteri lelkipásztor** meséskönyvét ajánlom szeretettel. Címe: **A lélekmadár röpte** – amiről a református templomaink mesélnek. **Ára: 1.300.-.**

RADOSTYÁNI SION

A Radostyáni Református
Egyházközség Lapja
Szerkesztő és kiadó:

Várady Zsolt lelkipásztor
3776 RADOSTYÁN

Kossuth L. utca 2-4. szám
E-mail: varzsolt@parisat.hu

Telefon: 48/424-570
Megjelenik: Igény szerint,
évente legalább egyszer

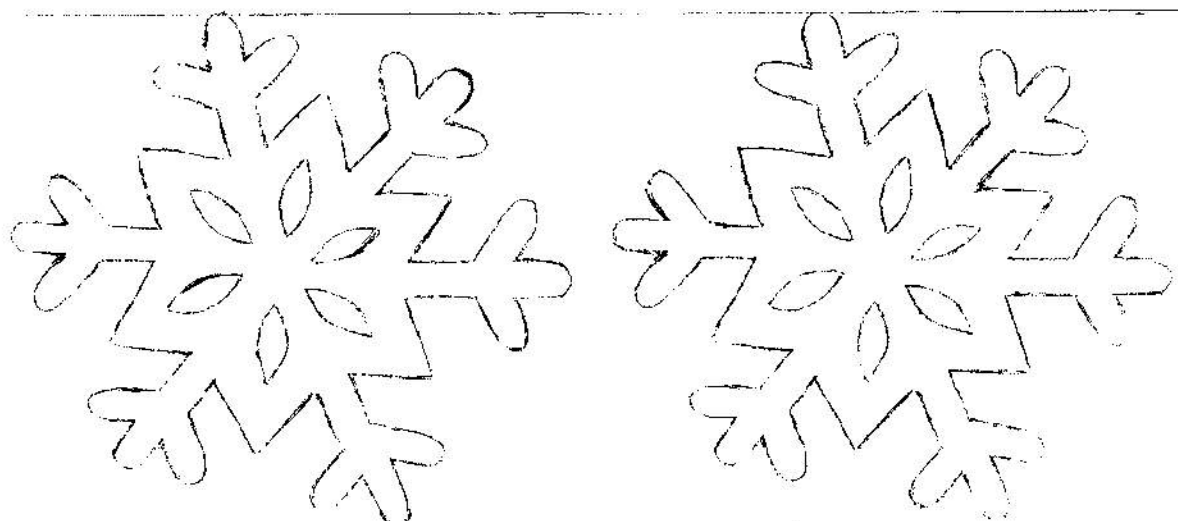
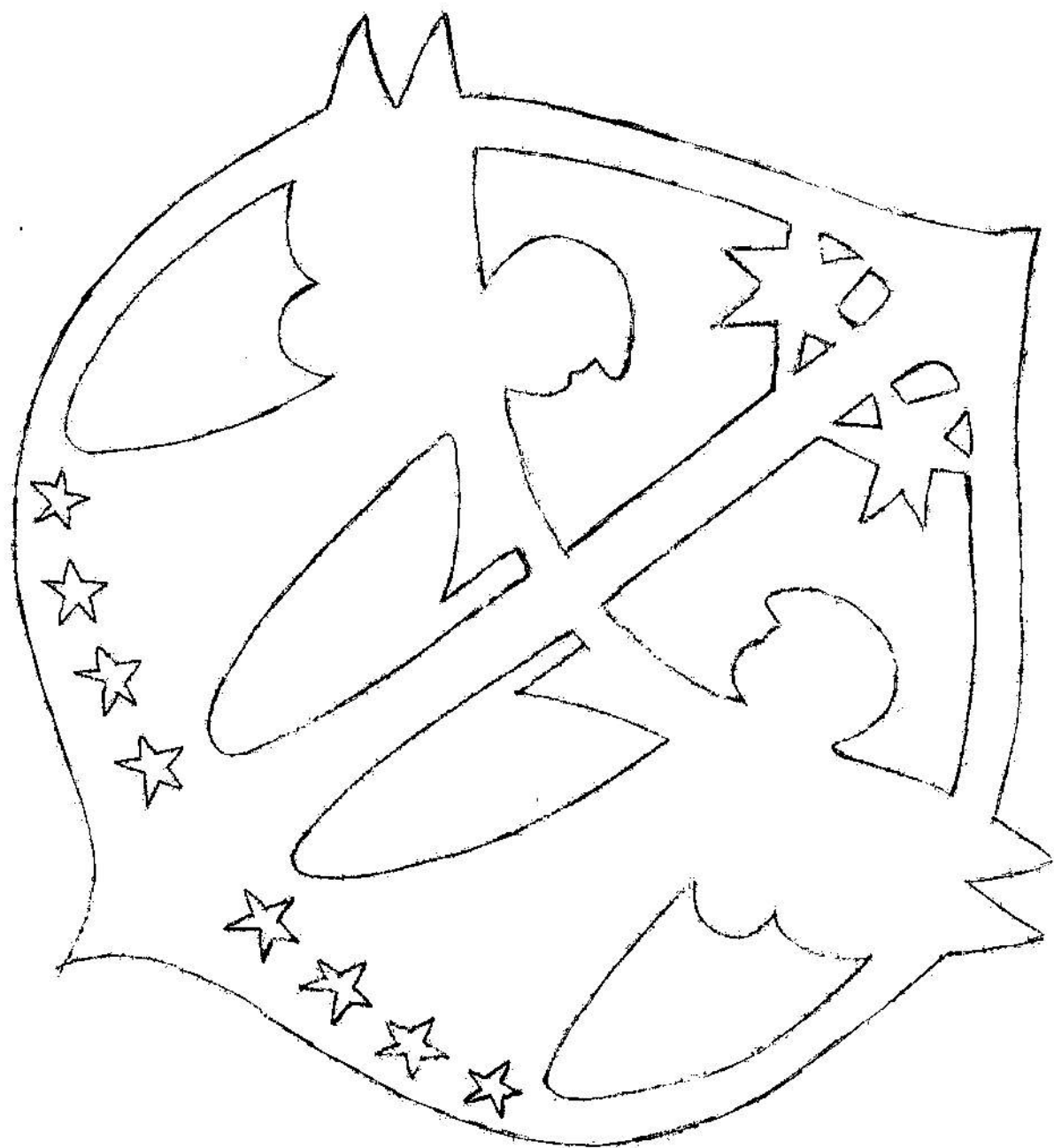
Ára: 50 Forint

Lapunknak szánt írásait,
észrevételeiket a fenti címre
kérjük.

XIII. évfolyam 3. szám
(30. szám)

2005. december

**„MERT AZÉRT JÖTT AZ EMBERNEK FIA, HOGY
MEGKERESSE ÉS ÜDVÖZÍTSE, AMI ELVESZETT.”** (Lukács 19:10.)

A szépen kivágott díszeket az ablakra lehet ragasztani.

